

EKOLOŠKA INSPEKCIJA ZABRANJUJE SERVIS KLIMA-UREĐAJA U VOZILU?

DA LI SE "KLIMA" POPRAVLJA SAMO "NA CRNO"?

Zbog čega inspektori kažnjavaju servisere auto-klime i oduzimaju im skupocenu opremu? Kako se dolazi do sertifikata bez kojeg se taj posao ne sme obavljati i zbog čega serviseri tvrde da će im trebati još mnogo godina da dobiju dozvole? Šta je nelogično u saopštenju Ministarstva zaštite životne sredine koje su mnogi mediji objavili?

Ako ovih dana pokušavate da zakažete servis klima-uređaja u vašem vozilu i spremni dočekate letnje vrućine, moguće je da ćete naići na problem i da ćete, umesto u ovlašćenom servisu, ovu uslugu morati da potražite na nekom drugom mestu. U Udruženju Auto-servisi Srbije, jedinom srpskom strukovnom udruženju servisera vozila koje okuplja preko 600 radionica iz cele zemlje, kažu da oni koji se legalno bave ovim poslovima masovno sklanjaju klima-stanice iz svojih objekata i prestaju da pružaju uslugu servisiranja "klima". I to baš sada pred početak letnje sezone, kada vožnja bez "klime" u vozilima postaje nezamisliva. Ukratko, evo o čemu je reč.

– U Srbiji je 2016. godine doneto nekoliko uredbi koje se odnose na zaštitu vazduha i ozonskog omotača, između ostalih i Uredba o sertifikaciji lica koja obavljaju određene delatnosti u vezi sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i određenim fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte. Za nas servisere klima-sistema za motorna vozila ove uredbe su,

ukratko, predvidele da moramo imati zaposlena lica koja su prošla obuku za rukovanje kontrolisanim gasovima i poseduju Sertifikat B izdat od Ministarstva posle pohađanja obuke, kao i da su naši auto-servisi upisani u Evidenciju Ministarstva zaštite životne sredine. Za prodavce kontrolisanih gasova uredbe su predvidele da ih mogu prodavati samo pravnim licima i preduzetnicima koji su upisani u Evidenciju Ministarstva i koji imaju potrebne licence, odnosno Sertifikat B – objašnjava Aleksandra Đurišić, menadžerka Auto-servisa Srbije i kaže da ni servisere, a ni prodavce, niko o tome nije obavestio, niti je o tome bilo reči u medijima. – Tek 2022. godine dobili smo informaciju da se u okviru projekta EU u nekoliko tehničkih škola može besplatno proći obuka za sticanje Sertifikata B, i da je to za nas zakonska obaveza. Ponudeno nam je 150 mesta, a mi smo nadalje ovu informaciju preneli članstvu. Stotinak kolega je tada prošlo obuku na četiri lokacije u školama u Novom Sadu, Beogradu, Kragujevcu i Nišu, a koje su iz donacija dobile neophodnu tehničku opremu za sprovođenje obuke. Kada se projekat završio, više niko nije spominjao Sertifikat B. Tokom 2023. godine kontaktirali smo sve ove škole u želji da omogućimo obuku našim članovima. Osim u Tehničkoj školi u Novom Beogradu, u svim ostalim školama su nam rekli da se obuke više ne održavaju. Upućeni smo na jednu privatnu firmu u Kaću koja je u tom momentu jedina imala dozvolu da sprovodi obuke, ali većina servisera u zemlji i dalje nije bila obavestena pa je interesovanje bilo slabo.

Saznali kad su kažnjeni

Međutim, prošle godine su počele da pljušte kazne pa je interesovanje za sticanje potrebnih licenci i te kako poraslo.

- otključavanje automobila bez oštećenja
- izrada ključeva kompjuterski vođenim mašinama na osnovu brave ili koda
- menjanje šifre brava
- popravka brava
- izrada i ukodiravanje ključeva sa transponderom i originalnim daljincima

- Tokom 2023. kolege iz različitih delova Srbije počele su da nas obaveštavaju o izuzetno strogim inspekcijskim kontrolama, često i u pratnji policije sa nalozima za pretres, a povodom Sertifikata B i opasnog otpada. Uvidevši ozbiljnost situacije, Udruženje se obratilo Ministarstvu za zaštitu životne sredine u želji da ukažemo na stanje na terenu i da se sastanemo, razgovaramo o svemu ovome i zajednički nađemo rešenja da omogućimo primenu zakona. Nažalost, naši pozivi i dopisi ostali su bez odgovora. Ovih dana kontrole su pojačane, a po prvi put i prodavci kontrolisanih gasova dobili su obaveštenje od Ministarstva da ih ne smeju prodavati fizičkim licima, već samo onima koji su upisani u evidenciju Ministarstva i imaju potrebne licence. Paralelno sa tim, veliki broj kolega obavestio nas je da nisu uspeili da dobiju Sertifikat B, niti da se upišu u Evidenciju Ministarstva u zakonski predviđenom roku. Jedan broj kolega se javio da su dobili Sertifikat B, ali da ih nema u registru na sajtu Ministarstva. U opštem mezežu koji je nastao, mnogi serviseri odlučili su da jednostavno prestanu da servisiraju "klime", pred početak sezone kada će nam svima biti neophodne u vozilima, dok se ne steknu uslovi da se time bave - kaže Aleksandra Đurišić.

Dva mesta za celu Srbiju

Predstavnici Udruženja po prvi put su primljeni na sastanak u Ministarstvo zaštite životne sredine u sredu, 10. aprila 2024, ali je sve ostalo na obećanjima koja još uvek nisu ispunjena.

- Na sastanku smo damama iz Sektora za vazduh i ozonski omotač ukazali da je i dalje najveći problem nepoznavanje zakonske regulative i nedostatak mehanizama za informisanje o zakonskim obavezama. Ukazali

▲ **Ako se stvari ne ubrzaju i ne otvori još centara za obuku, ovom dinamikom nećemo dobiti potreban broj sertifikata ni za deset godina: Aleksandra Đurišić, menadžerka Udruženja auto-servisi Srbije**

smo i na neažurnost spiskova na sajtu Ministarstva i sporo izdavanje Sertifikata za one koji su prošli obuke. Još veći problem je što je u Srbiji obuku moguće pohađati na samo dve pomenute lokacije u Kaću i Beogradu, a prema našim procenama, tu obuku treba da prođe oko 15.000 ljudi koji se bave servisiranjem "klime". Nedopustivo mali broj centara za ▶ **nastavak na strani 13**

Aktivni član
"Associated Locksmiths of America"

22. oktobra 16,
11080 Zemun
Tel: 011 2197 337
ricky@eunet.rs
www.autokljucevi.rs

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

САОПШТЕЊЕ

Сертификација за сервис клима уређаја обавља се по истим прописима већ осам година

Поводом нетачних информација објављених у медијима како је ступила на снагу нова регулатива која ће утицати на стицање сертификата за сервис ауто-клима, као и да нису у довољном обиму организоване обуке за стицање одговарајућих сертификата, Министарство заштите животне средине вас обавештава о следећем:

Регулатива која се односи на стицање сертификата А (за стационарне уређаје – нпр. климе) и сертификата Б (за покретне уређаје – нпр. климатизационе системе моторних возила) није мењана осам година, од када су прописи и ступили на снагу.

Закон о заштити ваздуха који прописује да је забрањено стављање у промет на мало супстанци које општењу озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште у примени је од 2009. године. Начин поступања са поменутих гасовима, као и услови за издавање дозвола, дефинисани су Уредбом која је ступила на снагу 2014. а 2016. године и Уредба о сертификацији лица која обављају одређене делатности у вези са супстанцама које општењу озонски омотач и одређеним флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, документ којим је омогућено је стицање А и Б сертификата.

Током осам година примене прописа, организоване су обуке за стицање сертификата у пет градова, у Нишу, Новом Саду, Београду, Крагујевцу и Каћу. Министарство објављује списак сервиса којима је издата дозвола на званичној интернет страници: <https://www.ekologija.gov.rs/dozvole-obrasci/zastita-vazduha-i-ozonskog-omotaca>

Будући да током осам година није било никаквих новина у прописима, као и да су организационе обуке за заинтересоване стране, не постоји ниједан разлог за препреку у процесу прибављања сертификата.

До данас, обуку и испит за сертификат А успешно је завршило 869 лица, од којих је њих 426 поднело захтев Министарству за добијање сертификата и до сада је сертификовано њих 392, док је 34 у процедури. Обуку за стицање сертификата Б успешно је завршило 511 лица, од чега је 174 поднело захтев за добијање сертификата, сертификовано је њих 114, док их је 60 у процедури.

У овом моменту не постоји преоптерећеност расположивих капацитета за обуку, а тиме ни потреба за додатним центрима. Уколико се испостави да су расположиви капацитети недовољни, Министарство заштите животне средине ће предузети све кораке како би се успоставили нови центри за обуку.

Служба за комуникације и односе са јавношћу
Министарство заштите животне средине
Београд, 16. април 2024. година

Jedno od samo dva mesta u čitavoj Srbiji u kojima se može pohadati obuka za Sertifikat B

Nema potrebe za dodatnim centrima?!

Evo šta smo dobili iz Ministarstva zaštite životne sredine kada smo tražili sagovornika koji bi nam odgovorio zašto nema još centara u kojima bi obuka mogla da se sprovodi, iako su još u januaru ove godine podnete dve prijave za otvaranje u Beogradu i Nišu, i na koji način se ovi problemi mogu prevazići kako ne bismo došli u situaciju da usred leta nemamo gde da servisiramo klima uređaje u vozilima. Ukratko, ovde piše da je sve u redu, da imamo dovoljno centara za obuku i sertifikovanih

servisera, kao i servisa. Mnogi mediji su ovo objavili ne udubljujući se previše u ono što u njemu piše, iako je i letimičan pogled na zvanične podatke o broju izdatih sertifikata sa njihovog sajta bio dovoljan da se utvrdi neslaganje sa onime što je navedeno u saopštenju. Na primer, ovde piše da je Sertifikat B neophodan za rad sa auto-klimama dobilo 114 osoba, a na spisku objavljenom na njihovom zvaničnom sajtu ih ima samo 88 (kada nam je stigao odgovor 17. aprila, bilo ih je 78).

obuku za nešto što je naša zakonska obaveza otežava nam proces sticanja Sertifikata B i upisa u evidenciju tako da mnogi neće moći da ispunе ove uslove ne samo do kraja ove letnje sezone, nego i mnogo duže. Obećali su nam da će se potruditi da ubrzaju postupak izdavanja sertifikata onima koji prođu obuku i da će razmotriti naše predloge za otvaranje još nekih centara u kojima bi ta obuka mogla da se pohađa, jer zaista nije normalno da neko iz Vranja ili Leskovca mora da ide u Kać na obuku, ali se ni posle nekoliko meseci ništa nije promenilo. Izgleda da su se stvari pokrenule sa mrtve tačke tek kada ste vi u emisiji SAT objavili da problem postoji jer smo tek posle toga dobili obaveštenja da se sertifikati izdaju u zakonskom roku i da se razmatra mogućnost angažovanja još nekih ustanova u kojima bi se ove obuke mogle sprovesti – kaže na kraju Đurišićeva.

Podstiču rad na crno

Dakle, trenutna situacija je takva da su mnogi serviseri auto-klima obustavili rad u strahu od inspekcija i policije, ali i zbog nemogućnosti da kupe kontrolisane гасове. Ovo već utiče, a tek će uticati na vozače i uslove vožnje u letnjim mesecima, a trenutno korist imaju samo servisi koji rade na crno i oni koji nelegalno prodaju kontrolisane supstance. U Udruženju servisera tvrde da ni jedne, ni druge niko ne proverava, zbog čega oni koji su radili u skladu sa zakonom masovno odjavljuju svoje radionice.

– Najgore od svega je što se takvim stavom motivišu oni koji rade nelegalno. Njih niko ne kontroliše a oni su zapravo ti koji najviše zagađuju životnu sredinu i to je vrlo važno da razjasnimo. Oni ne rade klasičan servis “klime” onako kako bi trebalo, nego rade samo dopunu “klime” koja ispušta freon. Samim tim, posle određenog vremena, taj freon će se naći u atmosferi jer razlog zbog kojeg se on ispušta iz klima-uređaja nije otklonjen – objašnjava Đorđe Šljukić, jedan od servisera koji je upravo završio obuku za B sertifikat. – Savremene klima-stanice koje koriste legalni servisi izvlače sav freon iz uređaja u vozilu, prečišćavaju ga i zadržavaju u sebi, ne ispuštajući ni kap u atmosferu. Zatim vakumiraju sistem u vozilu, stvaraju određeni potpritisak i proveravaju eventualnu propustljivost. Ukoliko se detektuje bilo kakav problem i ustanovi da negde postoji propuštanje, stanica ne dozvoljava da se freon vrati u vozilo dok se problem ne otkloni. Na taj način praktično čuva životnu sredinu od zagađenja i sprečava da freon iz neispravnog sistema iscuri u atmosferu.

Da usluge servisiranja “klime” ipak nisu sasvim obustavljene i sami smo nezvanično saznali. Da li se freon prodaje i onima koji nemaju sertifikate, ili se i dalje koriste neke stare zalihe, to ne znamo i ne možemo da tvrdimo, ali je činjenica da crnom tržištu ovakvo stanje i te kako odgovara. Nažalost, nadležni iz Ministarstva nisu pristali na razgovor o ovim temama već su medijima poslali saopštenje u kojem se navodi da je sve u najboljem redu i da nema potrebe za otvaranjem novih centara za obuku.

A kako to „rad na crno“ tačno ugrožava one koji rade pošteno, saznali smo i u jednom servisu, čiji vlasnik želi da ostane anonimna (ime i servis poznati redakciji):

– Prošle godine je servis klima-uređaja koštao oko 4.000 dinara, a boca freona u koju staje malo više od 13 kg – oko 10.000 dinara. Danas ista takva boca u nabavci staje 17.250 dinara, a mnogi okolni servisi i dalje nude uslugu servisiranja za oko 4.000 ▶ nastavak na strani 15

Savremeni klima-sistem, koji koriste legalni servisi, čuva životnu sredinu jer ne dozvoljava vraćanje freona u neispravan uređaj koji negde propušta.

SERVIS NEĆE VRSITI USLUGU SERVISIRANJA KLIMA UREĐAJA NA VOZILIMA DO DALJNJEG, ZBOG TRENUTNE NEMOGUĆNOSTI DOBIJANJA DOZVOLE OD MINISTARSTVA EKOLOGIJE.

▲ **Mnogim serviserima koji na svojim radionicama nisu postavili ovakva obaveštenja, desilo se ovo što vidite na slici desno. Uređaj za prečišćavanje i sevisiranje auto-klime im je oduzet jer su ga koristili bez zakonom propisanog sertifikata**

dinara. Meni uvoznici freona savetuju da naplaćujem po utrošenoj gramaži, po ceni od 1.000 dinara za 10 grama. Recimo, za jedan „punto“ je potrebno četiri grama freona, znači 4.000 dinara, ali treba i oko 1.000 dinara koliko košta ulje za kompresor. Dakle, bez jednog jedinog dinara naplaćenog za moj rad, ja sam već skuplji 1.000 dinara u odnosu na one koji rade „na crno“. I to kod „punta“ za koji je potrebno malo freona, a razlika je višestruko veća kod nekog SUV modela.

Ova računica jasno pokazuje da neko freon i dalje može i da naruči i da plati jeftinije.

Šta je rešenje

Da problem i te kako postoji i da će biti još veći ukoliko se ne olakšaju uslovi za pohađanje obuke, potvrdili su nam i u Srpskoj asocijaciji uvoznika vozila i delova jer, kako smo saznali, ni većina ovlašćenih servisa nema sertifikat neophodan za održavanje klima-uređaja u vozilima. Sve u svemu, došli smo u situaciju da je država donela neke propise, ali da nije u potpunosti obezbedila uslove za njihovo sprovođenje, mada treba priznati da deo krivice snose i serviseri koji se nisu malo više potrudili da ispune obaveze koje su im nametnute još pre osam godina. To što nisu znali i nisu bili obavešteni je više njihov, nego propust ministarstva jer nijedno ministarstvo nije dužno da bilo koga obaveštava o propisima koje je donelo. Za tako nešto postoji Službeni glasnik i još mnogo načina da se, potpuno besplatno, sazna sve što piše u novim zakonskim odredbama. Ali kad smo već tu gde smo i kad se servisi za održavanje „klime“ masovno zatvaraju jer nemaju sertifikate, onda i nadležni ne bi trebalo da zabadaju glavu u pesak i negiraju da problem postoji, nego da razmisle kako da ga najlakše reše, umesto da kažnjavaju one koji legalno rade i plaćaju porez ovoj državi.

Predlozi Udruženja servisera su da se obustave inspeksijske kontrole i sankcionisanje, dok svi ne prođu obuke i upišu se u registar, da se omogući otvaranje novih centara i nastavi sa obukom u školama koje su ih do sada sprovodile i da se, dok se ne steknu uslovi da svi rade u skladu sa zakonom, dozvoli prodaja kontrolisanih gasova, ali isključivo pravnim licima i preduzetnicima koji su u procesu registracije i usklađivanja sa propisima. Da li će bilo šta od toga biti prihvaćeno, ostaje da se vidi, ali ono što je najvažnije definitivno hoće, a to je otvaranje novih centara. ■

▲ **Legalni servisi se zatvaraju, a podstiče se rad onih koji najviše zagađuju životnu sredinu: Đorđe Šljukić**

Ž. Regoda